Lesnícky náučný chodník Jelenie jamy

Kraj:	Trnavský
Okres:	Piešťany
Geomorfologická jednotka:	Považský Inovec
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územia:	prírodná pamiatka Veľká dolnosokolská jaskyňa a prírodná pamiatka Malá dolnosokolská jaskyňa
Prístup:	bus Hubina, otočka a pešo 1,4 km južným smerom po poľných cestách (cyklotrasách); resp. bus Moravany nad Váhom a pešo 1,9 km východným smerom po zelenej turistickej značke za vodnú nádrž (VN) Striebornica a od jej odbočky k juhu cestou ďalej popri Striebornici bez značky asi 0,8 km
Východisko:	Hubina, cyklorázcestie Volavec povyše rekreačnej oblasti nad VN Striebornica
Trasa:	Hubina, Volavec – dolinou Striebornice – rekreačné stredisko Výtoky – Sokolie skaly – sedlo Gajda – sedlo Trhovičná lúka
Dĺžka, prevýšenie:	12,5 km, prevýšenie 460 m
Čas prechodu:	4 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, historické, technické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: V druhej polovici trasa súbežná so zelenou (neskôr i červenou) turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2002, 2019 čiastočná obnova; 2025 zmena názvu a zmena (predĺženie) trasy

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; voľne sú dostupné základné informácie na stránke zriaďovateľa náučného chodníka (> .PDF)

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepný závod Smolenice, Lesná správa Moravany nad Váhom, Kostolecká 127, 922 21 Moravany nad Váhom, tel. 033 / 7747 130, 0918 333 089

Poznámky: (1) Náučný chodník nahrádza priebežne rekonštruovaný pôvodný lesnícky náučný chodník „Moravany nad Váhom“ (2) Pre skupiny návštevníkov Lesy SR, š. p., ponúkajú sprievodcu s výkladom z Lesnej správy Moravany nad Váhom (tel. 0918 444 303). (3) Pri VN Striebornica sú parkovacie možnosti. (4) Trasa je v prvej väčšej polovici po rekreačné stredisko Výtoky zjazdná na bicykli.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je využiteľný pre terénne vyučovanie a aktivity v prírode. Vzhľadom na dĺžku odporúčame pre starších žiakov. Na zastávkach sú interaktívne prvky (ekopexeso, lesné dreviny), lavičky a altánky využiteľné pri terénnom vyučovaní.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Moravany nad Váhom. Obec na styku západného úpätia Považského Inovca a Dolnovážskej nivy v rámci Podunajskej pahorkatiny, susediaca na severovýchode s Piešťanmi, ktorou preteká Striebornica nad svojim ústím do Váhu. Prvá zmienka je z polovice 14. storočia, no územie bolo osídlené oveľa skôr, čo dokazujú bohaté archeologické nálezy z doby kamennej najmä štiepaných kamenných nástrojov z pazúrika a radiolaritu, zbraní, šperkov i plastík (Moravianska venuša, pozri heslo Prírodná pamiatka Veľký jarok). Okrem Venuše, artefaktu nevyčísliteľnej hodnoty, k pamiatkam obce patrí renesančný kaštieľ z konca 16. storočia, neskôr viackrát prestavovaný, s hospodárskymi budovami a rozsiahlym prírodnokrajinárskym parkom z 18. storočia (dnes všetko súkromný majetok) a kostol sv. Martina uprostred cintorína postavený na základoch románskeho kostola z 13. storočia. Kaštieľ vlastnilo niekoľko rodov: Turzovci, Rottalovci, Čákiovci, Motešickí a do konfiškácie v roku 1945 Zedtwitzovci. Počas prvej svetovej vojny bol využívaný ako vojenská nemocnica, za druhej svetovej vojny v ňom boli ubytovaní sovietski vojaci. V rokoch 1962 až 2006 kaštieľ v správe Slovenského fondu výtvarných umení slúžil výtvarníkom a architektom na tvorivé pobyty, rekreáciu, sympóziá, semináre a p. V centre obce sa nachádza neoklasicistický kostol Ružencovej Panny Márie z druhej polovice 19. storočia. Východne od obce je na potoku Striebornica vybudovaná rovnomenná vodná nádrž s rozlohou cca 6 ha. Jej okolie slúži na individuálnu rekreáciu (chatová oblasť) a tiež ako rybársky revír.

Hubina. Neveľká podhorská obec na západnom okraji Považského Inovca severovýchodne od Piešťan

v doline pozdĺž Hubinského potoka na odbočke z hlavnej komunikácie. Ústie doliny je od severu zúžené nápadným výstupom triasových wettersteinských dolomitov, v ktorých je vložený mohutný kameňolom. Ťažobné práce v lome v 60. rokoch 20. storočia na zvyšku plošiny lemovanej strmými svahmi prispeli k objavu významnej archeologickej lokality Kostolec Ducové (pozri náučný chodník Kostolec Ducové). Prvá zmienka o obci je z roku 1353, kedy patrila pod panstvo hradu Tematín, ktorého vlastníkmi boli postupne Kontovci, Ujlakiovci a Turzovci. Skrytá poloha obce vnútri pohoria mala za následok jej pomalší rozvoj, čomu napomohol aj turecký masaker v roku 1534, pri ktorom bola takmer celá vyvraždená. Obec je jedným z možných nástupov a zastávkou náučného chodníka Považský Inovec.

Obecné chránené územie Barania zem. Chránené územie vyhlásené obcou Moravany nad Váhom v roku 2016 na úpätí západného okraja Považského Inovca na ochranu lokality na styku južného pobrežia vodnej nádrže Striebornica a poľnohospodárskej krajiny s významnou biologickou, vedeckou, estetickou a kultúrnou hodnotou a zachovanie jej prírodnej rovnováhy a rozmanitosti podmienok a foriem života, prírodných hodnôt a krás a prvkov jej ekosystémov. Územie je významným ekostabilizačným a interakčným prvkom v krajine, najmä z hľadiska rozmnožovania obojživelníkov, ktoré tu v jarných mesiacoch migrujú. Vodná nádrž s maximálnou hĺbkou len 4 m sa v ústí potoka Striebornica zazemňuje a zarastá, čím vznikajú vhodné podmienky aj pre vodné a na vodu viazané vtáctvo.

Lokality Čierny potok a Výtoky v doline Striebornice. Zastávka Čierny potok náučného chodníka Moravany n/V v oblasti ústia Čierneho potoka do Striebornice povyše Moravian nad Váhom pripomína práce v lese. Na panstve Zedtwitzovcov dolinou Striebornice od roku 1900 viedla z Moravian nad Váhom lesná konská úzkokoľajná železnička s celkovou dĺžkou 12 km. Slúžila na dopravu dreva i ľudí z hôr, v ktorých na horských hospodárstvach na Jeleních jamách a Gonových lazoch pestovali obilie, krmoviny a chovali kone a dobytok. Lesy v okolí rekreačnej oblasti Výtoky v roku 1999 postihla silná vetrová kalamita, ktorej padlo za obeť vyše 80 000 m^3 drevnej hmoty. Všetky jej plochy sú v súčasnosti zalesnené a tak sa v území funkcie lesa obnovujú.

Prírodná pamiatka Veľká dolnosokolská jaskyňa. Prírodná pamiatka Malá dolnosokolská jaskyňa. Chránené územia v masíve Krahulčích vrchov v južnej časti Považského Inovca východne od Moravian nad Váhom vyhlásené v roku 1994 na ochranu verejnosti voľne prístupných jaskýň v skalnom hrebeni **Sokolie skaly**, ktoré v triasových vápencoch vytvorila presakujúca voda a mrazové zvetrávanie. Veľká jaskyňa v Dolnom Sokole, dlhá 15 m, má významné archeologické nálezy z mladšej doby kamennej a bola využitá počas Slovenského národného povstania. Nižšie ležiaca Malá jaskyňa v Dolnom Sokole je dlhá 10 m. Na skalách sa zachovala pôvodná teplomilná flóra a fauna.

Prírodná pamiatka Visiace skaly. Maličké chránené územie v južnej časti Považského Inovca severne nad Radošinou a Nitrianskou Blatnicou vyhlásené v roku 1994 na ochranu lesných a travinných spoločenstiev a skalnatých stepí viazaných na južné svahy vrchu Gajda (609 m n. m.) v dubovom vegetačnom stupni na triasových vápencoch a dolomitoch s výskytom ohrozených druhov flóry a fauny. Na plošinke skalného zrubu so stepou sú na obnažených vápencoch vyvinuté mimoriadne hlboké štrbinové škrapy.

Prírodná pamiatka Veľký jarok. Chránené územie v západnom okrajovom svahu Považského Inovca na východnom okraji Moravian nad Váhom vyhlásené v roku 1964 na ochranu významnej formy výmoľovej erózie a významného paleontologického a archeologického náleziska. Výrazný – až 7 m hlboký a 100 m dlhý – **výmoľ** vytvorili na strmom svahu prívalové zrážky počas relatívne vlhšieho a chladnejšieho obdobia stredoveku (13. – 17. storočie) v náveji na vodnú eróziu náchylnej spraše, etapovite sa tu ukladanej počas chladných období pleistocénu. Svedectvom striedania sa viacerých fáz ukladania sa spraše a období s vegetačnou pokrývkou a tvorbou pôdy počas dočasného oteplenia

klímy v období starších štvrtohôr sú viaceré tmavo sfarbené pôdne horizonty odkryté v sprašových stenách výmoľa. Tieto lokálne, nezvyčajne hrubé (20 m), sprašové náveje sú známe paleontologickými a mimoriadnymi archeologickými nálezmi zo staršej i mladšej doby kamennej, spomedzi ktorých vyniká 23 tisíc rokov stará mamutovinová plastika **Moravianskej venuše**, ktorú tu v mieste bývalého táboriska lovcov mamutov vyoral v 30. rokoch 20. storočia miestny roľník. 7,6 cm vysoké torzo sošky ženy je vystavené na Bratislavskom hrade.

Považský Inovec. Jadrové pohorie na západnom Slovensku zhruba medzi Hlohovcom a Trenčínom pretiahnutého pôdorysu s dĺžkou cca 48 km a šírkou do 15 km, kulminujúce v severnej časti vrchom Inovec (1 042 m n. m.). Severne naň nadväzujú Strážovské vrchy, zo západnej strany susedí s Dolnovážskou nivou a z východnej s Nitrianskou pahorkatinou (obe sú podcelkami Podunajskej pahorkatiny). Geomorfologicky sa delí na štyri podcelky: Vysoký Inovec (Inovec 1 042 m), Nízky Inovec (Bezovec 743 m), Krahulčie vrchy (Marhát 748 m) a Inovecké predhorie na rozsiahlych plošinách pozdĺž západného okraja pohoria s výškami do 550 m n. m. Pohorie je bohaté na pramene. V severnej časti je viacero prameňov minerálnej vody (kyselky). Medzi najvýznamnejšie patria liečivé termálne pramene (s teplotou až 69 °C), vyvierajúce pozdĺž tektonických línií pri úpätí pohoria na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch, ktoré umožnili vznik svetoznámych kúpeľov. Lesy v pohorí tvoria dubiny, dubohrabiny až bučiny v najvyšších častiach. V pohorí je mnoho značených turistických chodníkov a cyklotrás, rozhľadne či vyhliadkové miesta, hrady (zrúcaniny), hradiská, lyžiarske strediská.

Názvy informačných panelov

1. Úvod, Volavec
2. Lokalita Čierny potok – 2,3 km
3. Lokalita Výtoky – 3,7 km
4. Lokalita Trhovičná lúka (Gajda) – 5,3 km
5. Lokalita Pod starým dubom – 10,0 km
6. Lokalita Staroprameň – 12,5 km

Rastlinstvo
Náučný chodník Moravany n/V

Nástrahy lesa
Náučný chodník Moravany n/V

LES NIE JE SMETISKO

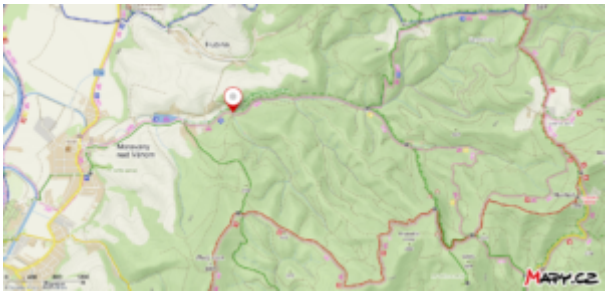

I. Volávec
III. Vysoký
Moravany nad Váhom
Banka

Mapy.cz